

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2330/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.IV.39.095/2024/6. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Vas Imre Ügyvédi Iroda, meghatalmazott ügyvéd: dr. Vas Imre) eljáró Bese Ferenc László indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Kvk.IV.39.095/2024/6. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése érdekében.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az érintett 2024. május 12. napján 14 óra 17 perckor elektronikus úton kifogást nyújtott be a Budapest XXIII. Kerület Helyi Választási Bizottságához (a továbbiakban: HVB). Kifogásában előadta, hogy 2024. május 11. napján 10 órakor Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzata a Péterimajorban felújított játszótér megnyitása alkalmából rendezvényt szervezett gyermekek és családok részére. A rendezvényen jelen volt többek között az indítványozó Bese Ferenc polgármester, egyben nyilvántartásba vett kerületi polgármester jelölt és egy egyéni választókerületi jelölt (a továbbiakban: képviselőjelölt), akik a rendezvény keretében – mások közreműködésével – kampánytevékenységet folytattak, a Fidesz-KDNP részére aláírást gyűjtöttek, valamint a résztvevő gyerekeknek a képviselőjelölt nevét és logóját tartalmazó ajándékokat adtak. Mindennek bizonyítására 4 db fényképfelvételt csatolt. Álláspontja szerint az önkormányzat által szervezett rendezvényen folytatott kampánytevékenység súlyosan sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c), és e) pontjában foglalt alapelveket, a választások tisztaságára, a jelöltek, jelölő szervezetek esélyegyenlőségére, valamint a jóhiszemű,

rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó elvárásokat. Kifogásában a jogsértés megállapítását, a további jogsértéstől való eltiltást, valamint bírság kiszabását kérte.

- [3] Az elsőfokon eljáró HVB a 107/2024 (V. 15.) számú határozatával a kifogást elutasította. Döntése szerint a csatolt bizonyítékok alapján nem volt minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a kifogásban nevesített személyek megsértették a választási alapelveket. Önmagában az, hogy az önkormányzat által fenntartott játszótér átadási ünnepségén a megnevezett személyek jelen voltak, nem sért választási alapelveket.
- [4] 1.2. A HVB döntése ellen az érintett nyújtott be fellebbezést. A Fővárosi Választási Bizottságtól (a továbbiakban: FVB) a jogsértés tényének megállapítását, a jogsértők további jogszabálysértéstől való eltiltását és bírság kiszabásának mérlegelését kérte. Fellebbezésében a korábban előadottakat fenntartotta és új bizonyítékokat (nyilatkozatokat, Facebook oldalról képernyőfotókat stb.) csatolt. Külön hangsúlyozta, mivel a rendezvényen gyerekek is jelen voltak, így egyértelmű a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c), és e) pontjában foglalt alapelvek sérelme. Álláspontja szerint a jogsértés bizonyított, a HVB tőle olyan szintű bizonyítást várt el, melyre egy választópolgár nem képes.
- [5] Az FVB a 165/2024. (V. 20.) számon hozott határozatában az elsőfokú határozatot megváltoztatta. Megállapította, hogy bár az indítványozó a közjogi pozíciójából eredő feladatát látta el, azonban az aláírásgyűjtés és a reklámajándékok osztogatása alkalmas a választói akarat befolyásolására, ebből következően kampánytevékenységnek minősül. Az indítványozó és a képviselőjelölt tehát megsértették a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjában foglaltakat, ezért eltiltotta őket a további jogsértéstől. Ezt meghaladóan a kifogást elutasította.
- [6] 1.3. Az indítványozó és a képviselőjelölt 2024. május 22. napján kelt felülvizsgálati kérelmükben az FVB 165/2024. (V. 20.) számú határozat megváltoztatását és a kifogás elutasítását kérték a Kúriától. Álláspontjuk szerint az FVB határozata jogszabálysértő. Bizonyítékokat csatoltak arra vonatkozóan, hogy nem volt tudomásuk az aznapi kampánytevékenységről, így nem sérthették meg a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjait. Az FVB a támadott határozatának meghozatala során nem vette figyelembe azt, a választási szervek által hivatalosan ismert tény, hogy az érintett által benyújtott nyilatkozatokat a választási eljárásban ellenérdekeltként résztvevő képviselőjelöltek tették, így ezen nyilatkozatok elfogadása sérti a Ve. 43. § (4) bekezdését, miszerint a hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani. A Ve. 43. § -át, a tényállás megállapításának előírásait sérti továbbá a bizonyítékok helytelen értékelésén alapuló tényállás megállapítása.
- [7] A Kúria a Kvk.IV.39.095/2024/6. számú végzésében az FVB 165/2024. (V. 20.) számú határozatát a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja sérelmének megállapítása mellőzésével megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta. A kifogásolt határozatot, valamint az azt

megelőző eljárást megvizsgálva megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem a lényegét tekintve nem megalapozott. Indokolásában rögzítette, hogy az elé tárt bizonyítékok alapján, az ellentmondásos nyilatkozatok ellenére aggálymentesen volt megállapítható, hogy az önkormányzati rendezvény helyszínén kampánytevékenységet folytattak és aláírásokat gyűjtöttek. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tényállási elemeket nem külön-külön, hanem teljes összetettségükben kell vizsgálni és csak az adott cselekmény összes körülményeinek figyelembevételével lehet meghúzni az igen vékony és érzékeny határt a Ve. 142. §-a alapján még megengedett cselekmény és a Ve. alapelveit sértő cselekmény között abban az esetben, ha még hivatalban lévő, de egyben jelöltként is induló önkormányzati képviselőről van szó. Jelen ügyben nem annak volt jelentősége, hogy a játszótér átadása során történt-e kampánytevékenység, hanem annak, hogy ez az esemény valamilyen módon összekapcsolódott-e az aláírásgyűjtéssel és a kampányajándékok átadásával, vagy attól egyértelműen elkülönült-e. Magát az eseményt ugyanis nem lehet elválasztani a körülvevő körülményektől. Mivel ebben az esetben a sérelmezett tevékenység az eseményhez kapcsolódott, a Ve. 141. §-a szerinti kampánytevékenységnek minősült, ekként sértette a jelöltek és a jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség alapelvét [Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontja], valamint ellentétes volt a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás [Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja] alapvető követelményével is. A Ve. 2. §. (1) bekezdés c) pontjába foglalt, a kampányhoz kötődő esélyegyenlőség követelménye sem érvényesül akkor, ha valamely jelölő szervezet jelöltje a helyi önkormányzat rendezvénye keretében olyan kampánytevékenységet folytat, melyre más jelölő szervezetnek nincs lehetősége. A Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvének sérelme pedig azzal valósult meg, hogy az indítványozó és a képviselőjelölt a jelölti, valamint hivatali funkcióikat el nem különítve vettek részt a játszótér megnyitóján, noha e tevékenység kampányjellegét az eset összes körülményeiből felismerhették volna.

- [8] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria KvK.IV.39.095/2024/6. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a 28. cikkének sérelme miatt. Álláspontja szerint a Kúria önkényes és *contra constitutionem* jogértelmezéssel – valójában jogot alkotva és a Ve. 212. § (2) bekezdés b) pontját felülírva és kiüresítve – általános jelleggel megfordította a bizonyítási terhet a választási jogviták egyik típusában. Az indítványozó alaptörvény-ellenesnek tartja a Kúria azon jogértelmezését, amely szerinte nincs tekintettel a Ve. alapelveiből következő esélyegyenlőségi követelménynek a tisztességes eljáráshoz való jog követelményével együttes érvényesülésére és ezzel az egyik jelöltet a választási eljárás szerves részét képező választási jogviták tekintetében hátrányosabb helyzetbe hozza, pusztán annak jelölti és azzal egyidejű hivatali funkciójára tekintettel.

Megítélése szerint a Kúria megsértette az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében és a XXIII. cikk (8) bekezdésében foglaltakat is azzal, hogy nem ismerte fel és nem vizsgálta ezen alapvető jogok szerepét az előtte fekvő ügyben, és ezen alapjogokra tekintet nélkül alakította ki jogértelmezését. Eljárása eredményeként sérültek az indítványozó alapvető jogai, hiszen a Kúria egy olyan magatartást minősített jogellenesnek, amely az alapjogi összefüggések figyelembevételével jogszerűnek lett volna tekintendő.

- [9] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntení kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26-27. és 29-31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)-f)* pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése értelmében a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek az alábbiak szerint felel meg:
- [11] Az indítványozóval 2024. május 26. napján közölt kúriai végzés ellen 2024. május 28. napján elektronikus úton benyújtott alkotmányjogi panasz – a Ve. 233. § (1) bekezdésére figyelemmel – határidőben érkezett.
- [12] A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [13] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz. Tartalmazza: *a)* a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza; *b)* az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét; *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést; *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; *e)* indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [14] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése és a 28. cikk az indítványozó számára közvetlen, az Alaptörvényből származó jogosultságot nem biztosít {lásd: 3346/2020. (VIII. 5.) AB

végzés, Indokolás [13]]. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.

- [15] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [16] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg továbbá, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik {lásd: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó szerint a Kúria önkényes és *contra constitutionem* jogértelmezés alapján döntött az ügyében.
- [18] Az Alkotmánybíróság emlékeztet rá, hogy „[...]»önmagában egy *contra legem* ítélet még nem szükségképpen alaptörvény-ellenes (*contra constitutionem*) ítélet. Kivételesen, kellően súlyos esetekben azonban egy *contra legem* jogalkalmazás is felemelkedhet alkotmányjogilag értékelhető szintre, és a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapításához vezethet.« {29/2021. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [28]; 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21].} A 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az ügyben a bíróság *contra legem* jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági sérelem szintjére: a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe, döntésének ezt a mozzanatát nem indokolta meg, s döntését ehelyett egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó kifejezetten hatályon kívül helyezte.” {3044/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [28]}
- [19] E három feltétel érdemi vizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi érvelést az alkotmányjogi panasz nem adott elő, az indítványozó mindössze egyet nem értését fejezte ki a Kúria támadott döntésével, annak indokolásával. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panaszának lényege nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróság tényállás megállapításának, bizonyíték értékelésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben emlékeztet arra a gyakorlatára, amely szerint tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás

megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. Az Alkotmánybíróság szerint az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a Kúria döntésével és annak indokolásával, önmagában nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására (lásd: 3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]).

- [20] Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra a következetes gyakorlatára, amely szerint lehetőleg tartózkodik a jogértelmezési kérdésekben történő állásfoglalástól. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csupán az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem eredményezheti, hogy beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. (lásd 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]).
- [21] Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” (3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]). Az Alaptörvény és az Abtv. rendelkezéseiből az következik, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi.
- [22] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ekként nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [23] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában és 29. §-ában meghatározott feltételek teljesülésének hiányában nem fogadható be, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 3.

Dr. Czine Ágnes
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró